

P. Fuzier

Lessen uit Richteren 6

'Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust' (2 Tim. 3:16-17).

Richteren 6

In elk deel van de Schrift vinden we voedsel en nuttige leringen voor de mens Gods. Al is de ene geschiedenis meer geschikt dan de andere voor de toestand en de behoefte van de lezer, toch zijn ze allemaal tot onze zegen. Voor onze tijd bevat het boek Richteren – dat men wel kan vergelijken met 2 Timotheüs in het Nieuwe Testament – bijzonder onderwijs in verbinding met onze morele en geestelijke toestand. Wat de tijd van de richters kenmerkt, is de geest van *onafhankelijkheid*. Deze geest openbaart zich nu meer dan ooit. Weerspanning groeit in onze huidige maatschappij dikwijls uit tot openlijke opstand. Het is jammer als die geest van onafhankelijkheid door wereldsgezindheid doordringt in de gezinnen en zelfs in de gemeenten. Als we in het Woord van God niet de nodige richtlijnen zoeken en ons onderwerpen aan Gods gezag, maar ons in plaats daarvan laten leiden door persoonlijke gevoelens en onze eigen wil, handelen we net zoals Israël ten tijde van de Richteren: *'Eenieder deed wat juist was in zijn ogen'* (Richt. 17:6; 21:25).

Dat deed men om twee redenen:

1. de geest van onafhankelijkheid vloeit voort uit het natuurlijke hart, dat God niet wil gehoorzamen en niet van Hem afhankelijk wil zijn, *'omdat wat het vlees bedenkt, vijandschap is tegen God, want het onderwerpt zich niet aan de wet van God, want het kan dat ook niet'* (Rom. 8:7).
2. 2^e omdat er *'in die dagen geen koning was in Israël'* (Richt. 17:6; 19:1; 21:25). Er was geen openbaar gezag, het werd niet uitgeoefend.

Daaruit is een les te trekken voor onszelf. In onze tijd gaat het niet om een 'koning in Israël', maar om het gezag dat door God is gegeven in de kringen waarin het zich moet ontplooiën. In het *gezin* zijn dat de ouders – de vader, als hoofd van het gezin, heel in het bijzonder – die gezag uitoefenen over hun kinderen. In de *gemeente* zijn dat broeders die van Gods kant het gezag moeten handhaven om de Bijbelse orde in stand te houden, opdat eenieder in de eerste plaats weet *'hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, de pilaar en grondslag van de waarheid'* (1 Tim. 3:15). De waarheid die we hebben geleerd uit Gods Woord moet in de praktijk worden gebracht. We moeten niet vergeten dat God besturingen en hulpbetoningen in de gemeente heeft gegeven (1 Kor. 12:28), en dat Hij leraars heeft gegeven en voorgangers die men moet gehoorzamen en aan wie men onderdanig moet zijn (1 Thess. 5:12-13; Hebr. 13:17). Als dit gezag niet wordt uitgeoefend, zullen de werkingen van de oude natuur zich snel openbaren en gaat het net zoals in de tijd van de richters, dat iedereen doet wat goed is in zijn ogen.

Als er een geest van weerspanning is in een gezin of in een gemeente, ligt dat niet alleen aan de weerspannige persoon maar ook aan de gezagsdragers. Het is hun verantwoordelijkheid en het zijn in feite hun tekortkomingen – waarvoor eenieder voor zichzelf rekenschap moet geven – die hieraan vrij spel hebben gegeven. Er zijn nu geen oudsten die door mensen zijn aangesteld, maar er zijn er die als zodanig worden erkend, omdat ze de Bijbelse kenmerken van oudsten en opzichters tonen (1 Tim. 3:1-7; Tit. 1:6-9). Hun gedrag, hun lange christelijke loopbaan geven moreel gezag om deze taak in de vreze Gods te vervullen, zachtmoedig maar beslist. We herhalen: als sommige dingen te wensen overlaten, is dat vooral de verantwoordelijkheid van de broeders die een bijzondere opdracht en dienst van de Heer hebben ontvangen. Tegen de 'engel' van de gemeente wordt gezegd: *'Ik heb tegen u (...)'*.

De verschillende verhalen uit het boek Richteren hebben hetzelfde thema: het volk deed wat *'slecht was in de ogen van de HEERE'* (2:11; 3:7,12; 4:1; 6:1; 10:6; 13:1). Het volk van God viel dan telkens onder het juk van een vijand: Moab, Kanaän, Midian, Ammon, de Filistijnen. Deze vijanden werden door God gezonden om het te tuchtigen. Eerst probeerde het te ontkomen aan de gevolgen van het falen, maar het werd wel gedwongen tot de HEERE te roepen om verlossing. De HEERE gaf ook steeds een richter om het te verlossen: Othniël, Ehud, Barak, Debora, Gideon, Jefta, Simson. Dit proces herhaalde zich telkens weer, want het volk trok geen lering uit de negatieve ervaringen en deed iedere keer wat slecht was in de ogen van de HEERE. God toonde telkens geduld, ondanks de bewijzen van Israëls ontrouw, totdat Hij zei: *'Ik zal u niet meer verlossen'* (Richt. 10:13). Toen toonden de

Israëlieten ware verootmoediging en deden hun afgoden weg. Deze echte verootmoediging bleek dus uit hun *daden*, en zij dienden weer de Heere. De reactie was: *'Toen kon Hij de moeite van Israël niet langer verdragen'* (Richt. 10:16).

Onze geschiedenis als gelovigen is eigenlijk vergelijkbaar en wij kunnen dus ook lering trekken uit het boek Richteren. Zijn wij geestelijk geoefend, als het gaat om ons falen? Is onze verootmoediging oprecht en blijkt die uit onze daden? Zoals geschreven staat: *'Wie zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn, maar wie ze belijdt en nalaat, zal barmhartigheid verkrijgen'* (Spr. 28:13). Laten wij de noodzakelijke lessen leren uit de tucht, die God over ons brengt.

In Richteren 6 kwam Israël onder het juk van Midian. Omdat ze het *waarom* van de tucht niet begrepen, probeerden ze eraan te ontkomen. Hoe vaak handelen wij ook zo! Men probeerde een schuilplaats te vinden in de spelonken in de bergen, de grotten en de bergvestingen (Richt. 6:2). Maar terwijl Israël probeerde aan de druk van de vijand te ontkomen, roofde Midian de oogst en veroorzaakte hongersnood (Richt. 6:4-6). In het vorige hoofdstuk beroofde de vijand het volk van zijn wapens (Richt. 5:8). Ons wapen, zowel aanvallend als verdedigend, is het Woord van God. Onze tegenstander is sterk, slim en listig; wat zouden wij tegen hem kunnen doen, als wij dit machtige wapen niet hadden, waardoor de volmaakte Mens over hem heeft getriomfeerd bij de verzoeking in de woestijn?

Dat wapen hebben wij nodig, en wij moeten bekleed zijn met 'de hele wapenrusting van God' (Ef. 6:10-18). Die wapenrusting is niet de theoretische kennis van de christelijke waarheden, maar de praktische toestand van ons hart. De vijand weet heel goed dat hij alleen door het zwaard van Gods Woord overwonnen kan worden en hij wil ons allereerst daarvan beroven. En wij kennen het Woord niet voldoende, doordat de tegenstander ons probeert bezig te houden met zoveel andere zaken, zodat wij geen tijd overhouden om het Woord biddend te bestuderen. Als hij dan met zijn verzoeken en valstrikken op ons afkomt, kunnen wij niet eenvoudig antwoorden en zeggen: 'Er staat geschreven.' Dat zou de duivel op de vlucht jagen. De Heer laat die ervaringen toe om de toestand van ons hart en onze zwakte aan het licht te brengen. Laten wij in dergelijke omstandigheden begrijpen, waarom de Heer ons op de proef stelt en waarom wij de nederlaag lijden tegenover de vijand!

De vijand gaat nog verder. Hij verhindert het bestuderen van het Woord niet alleen, maar hij wil ook verhinderen dat wij ons ermee *voeden*. Het Woord bestuderen en zich ermee voeden zijn verschillende dingen. Men kan zich ermee voeden zonder het te bestuderen. Men kan het ook, als de studie alleen maar verstandelijk is, bestuderen zonder zich ermee te voeden. Beide dingen zijn nodig. Laten wij dit onontbeerlijke voedsel voor het zielenleven dagelijks tot ons nemen, want 'de

mens leeft niet alleen van brood, maar van alles wat uit de mond van de HEERE komt' (Deut. 8:3). Als de vijand erin slaagt ons van dit voedsel te beroven, dan zijn wij aan hem overgeleverd. Wat kan een ondervoede gelovige tegen hem beginnen? Zo iemand weet zich niet te bedienen van het Woord als verdedigingswapen (het schild) of als aanvalswapen (het zwaard van de Geest). Van vele levens van gelovigen en van vele gemeenten kan waarschijnlijk worden gezegd, als God ze zou beschrijven zoals Hij vroeger de geschiedenis van Israël beschreef: dat Midian de oogst is komen roven!

Hoe ernstig is het dan dat gelovigen en gemeenten hun weg voortzetten alsof ze *goed* gevoed zijn. In het dagelijks leven realiseert men zich wel als er onvoldoende voeding is, maar in het geestelijk leven is dat niet altijd het geval. Men is zich dikwijls niet bewust van zwakheid en meent in een normale toestand te verkeren, hoewel men ondervoed is. Als er moeilijkheden komen, is het bewijs van het gebrek aan kracht gauw geleverd! In Zijn liefde tot ons laat God omstandigheden toe, die onze werkelijke toestand openbaar maken. Want Hij wil dat wij onze ellende beseffen en tot Hem gaan roepen. Begrijpen wij het *waarom* van zoveel beproevingen, die ons persoonlijk overkomen of die plaatshebben in het leven van de gemeente? God stuurt ze om ons onze ware toestand duidelijk te maken. Moeten we niet beginnen met ons af te vragen of de moeilijkheden, die vaak ernstig zijn, niet grotendeels voortkomen uit geestelijke zwakheid en een gebrek aan honger naar geestelijk voedsel, dat wij ons door de vijand zo makkelijk laten ontroven? Moeilijkheden worden door God toegelaten of gezonden om ons te dwingen tot Hem te gaan roepen vanwege onze slechte geestelijke toestand. Als dat zo is, laten we dan oppassen om te zuchten over alles wat ons overkomt en niet blijven stilstaan bij bijkomstige zaken. Laten we tot de kern van het probleem komen, want op die manier trekken we lessen uit de ondervonden beproeving.

Toen de Israëlieten gingen roepen tot de HEERE (Richt. 6:6), werd de macht van Midian nog niet direct verbroken. Misschien had men dat wel verwacht. Wij verwachten ook vaak direct verlossing uit het lijden, als wij opzien tot de Heere. Maar er waren nog zoveel andere dingen te regelen voordat Midian de nederlaag leed, voordat God tussenbeide kwam om Zijn volk te redden uit de moeilijkheden waarin zij zich door hun ontrouw bevonden. Zo is dat ook met ons. Dikwijls zijn de beproevingen het gevolg van onze *tekortkomingen*. Wij zouden willen dat God dadelijk ons gebed verhoorde en direct handelde om de dingen te herstellen. Maar omdat een *uiterlijke* situatie dikwijls het gevolg is van een *innerlijke* toestand (de uitgangen, de resultaten van ons leven komen voort uit het hart, Spr. 4:23), moet God allereerst in ons binnenste werken. Dit geldt zowel voor de persoonlijke als voor de gemeenschappelijke wandel.

Daarom zond de HEERE hier niet eerst *koren*, maar een *profeet* om het volk erbij te bepalen Wie God is en wat Hij voor hen had gedaan. De profeet richtte zich niet alleen tot het hart van het volk, maar hij had ook een pijl voor hun geweten: *‘Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren’* (Richt. 6:10). Zo kan God ook tegen ons spreken door de profetische kracht van Zijn Woord. Hij wil zowel het hart bereiken, als het geweten raken. Hij redt ons pas uit benarde omstandigheden, als het noodzakelijke innerlijke werk is voltooid dat ons ertoe brengt de diepere oorzaak van de moeilijkheden te veroordelen. Het uitgangspunt is steeds: *‘Maar u hebt niet naar Mijn stem willen luisteren’*.

Gideon had zich gelukkig niet neergelegd bij de omstandigheden. Hij zei niet: *‘Midian rooft de oogst, het is een tijd van honger, maar wat kan ik eraan doen?’* De Heer kan ons altijd helpen met de beschikbare middelen, hoe gering die ook zijn. Gideon klopte tarwe uit in de wijnpers, om die voor de Midianieten in veiligheid te brengen. Zoals eens Ruth de Moabitische (Ruth 2:17), heeft hij het koren uitgeklopt tot voeding van zichzelf, voor zijn familie en misschien nog anderen in Israël. Wat een bemoediging voor wie de Heere en de Zijnen liefheeft! Gideon liet zich niet weerhouden door de algemene neergang of de macht van de vijand, ook niet door zijn geringheid en zijn vrees niet veel te kunnen doen gezien de grootte van de nood. Dat God in onze dagen ook gelovigen mag geven, die dit voorbeeld willen navolgen!

Hoewel God de toestand van het ontrouwe volk zag, kon Hij tegen Gideon zeggen: *‘De HEERE is met u, strijdbare held’* (Richt. 6:12). Wanneer wij het zoals Gideon op ons hart hebben het voedsel van het Woord van God te verzamelen voor onszelf, om onze omgeving ervan te laten profiteren, onze familie of de gelovigen in de gemeente, zal de Heere ook met ons zijn. Gideon wordt echter een *‘strijdbare held’* genoemd. Die woorden moeten hem verrast hebben. Hij wist dat zijn geslacht het armste in Manasse was en dat hijzelf de jongste in zijn familie was (Richt. 6:15). Maar als wij onze kracht putten uit Gods Woord, kan dat naarmate het in praktijk wordt gebracht, van ieder van ons een dappere held maken. Maar er is meer. De karaktertrekken die God bij Gideon zag, waren dusdanig dat hij het instrument zou worden dat Hij koos om Zijn volk te verlossen. In alle tijden is het waar dat *‘zij die goed gediend hebben, zich een goede positie verwerven en veel vrijmoedigheid in het geloof dat in Christus Jezus is’* (1 Tim. 3:13). In Zijn genade wil de Heer ons in Zijn dienst gebruiken tot welzijn van de Zijnen, wanneer wij ondanks onze zwakheid de karaktertrekken van Gideon vertonen. Opnieuw een bemoediging voor ons.

Zeker, Gideon was bang bij de gedachte aan de grote taak die hem werd opgedragen. Die vrees moet leven in het hart van iedereen die dient; maar ook de gedachte dat *de kracht van God* in onze zwakheid wordt volbracht. Hoe groter het

besef van onze zwakheid is, die beseft en beleden moet worden, des te duidelijker zal het ook zichtbaar zijn dat de uitnemendheid van de kracht uit God is, niet uit ons (2 Kor. 4:7; 12:9). Gideon kon de weg die voor hem open lag, inslaan met Gods belofte: *'Omdat Ik met u zal zijn, zult u Midian verslaan alsof het maar één man was'* (Richt. 6:16). En mocht hij twijfelen, dan kon hij denken aan de woorden: *'Heb Ik u niet gezonden?'* (vs. 14). Wie door de Heer is gezonden, kan vol vertrouwen op weg gaan. God is immers met ons en zal ons de nodige kracht en middelen geven om de toevertrouwde dienst te verrichten.

Toch was het ogenblik nog niet gekomen om Midian te bestrijden en te verslaan. Voordat Gideon zijn taak volbracht, moest hijzelf op de proef gesteld worden. De kracht bestaat niet alleen uit wat het voedsel van het Woord ons meedeelt. Het Woord te lezen en te overdenken is niet voldoende, het moet ook *gehoorzaamd* worden. Zich eerst voeden met het Woord, en het daarna gehoorzamen: dat is het geheim van de kracht die in God alleen te vinden is, maar die Hij ons wil meedelen en die wij op geen enkele andere manier kunnen verkrijgen. Wat een belangrijk onderwijs, het toont ons het *waarom* van onze zwakheid! Er was een afgod in het huis van Joas (Richt. 6:25). De Heer kan niemand als dienstknecht van Hem op een nuttige manier gebruiken, als de toestand van zijn huis te wensen overlaat. Dit is een belangrijk maar dikwijls miskend beginsel, dat echter de onvruchtbaarheid van vele bedieningen verklaart!

Het was onmogelijk dat Gideon de bevrijder van het volk zou worden, zolang er een afgod stond in het huis van zijn vader. De behaalde overwinning zou dan door sommigen zijn toegeschreven aan de Baäl. Gideon kreeg heel duidelijke bevelen in de verzen 25-26. Aan de ene kant moest de afgod worden weggedaan, aan de andere kant moest Gideon op de proef worden gesteld. Zou hij het bevel van God gehoorzamen zonder te mopperen en te redeneren, hoe moeilijk het ook was? Natuurlijk bevinden er zich geen altaren van de Baäl in onze huizen, maar zijn er helemaal géén afgoden? Hoeveel dingen zijn er niet die voor de vijand het middel kunnen zijn om ons te verwijderen van Hem, Die wij willen volgen en dienen! Die dingen moeten allemaal zonder aarzeling worden weggedaan, evenals Gideon het altaar van de Baäl moest vernietigen in het huis van zijn vader.

Hoeveel tegenwerpingen had de zoon van Joas niet kunnen maken. Het was niet zijn huis, maar dat van zijn vader. Die was verantwoordelijk en Gideon moest hem gehoorzamen. De vermaningen van Efeziërs 6:1-3 waren nog niet geschreven, maar Gideon kende ongetwijfeld de geboden van de wet (Ex. 20:12); en het vaderlijk gezag werd vroeger niet betwist. Gideon had ook de mogelijke gevolgen van de daad naar voren kunnen brengen. Hij waagde zijn leven (Richt. 6:30). Hoe zou dan

de verlossing van het volk tot stand kunnen komen, waartoe hij immers het instrument moest zijn?

Hoe vaak zijn wij ook niet aan het redeneren en proberen wij het Woord iets anders te laten zeggen dan het van ons vraagt, terwijl wij heel eenvoudig moeten *gehoorzamen*! Soms brengen wij naar voren dat er familierelaties of broederlijke betrekkingen zijn, die ons ontslaan van een vermaning uit Gods Woord. Of wij beweren dat strikte gehoorzaamheid aan het Woord niets anders is dan overdreven gehechtheid aan beginselen, en wij zeggen misschien dat wij meegaand zijn en niet star en stijf. Allemaal dingen die de vijand ons ingeeft, om te verhinderen eenvoudig *gehoorzaam* te zijn. Op die manier zijn wij in zijn greep en worden wij door hem verblind. Wij zijn dan zonder enige kracht. Het werk van Gods genade is dan nodig om ons uit zo'n toestand te halen! Gideon moest God meer gehoorzamen dan zijn vader, die een afgodendienaar was. *'Men moet God meer gehoorzamen dan mensen'* (Hand. 5:29). En Gideon gehoorzaamde, ongetwijfeld met veel vrees, en hij deed het in de nacht. Maar hij heeft gehoorzaamd, zonder tegen te spreken, hoeveel het hem ook mocht kosten. De gevolgen van zijn gehoorzaamheid waren eerst voor zijn huis, daarna voor het volk. Zijn gehoorzaamheid kon hem het leven kosten, maar ze werd uiteindelijk het middel om zijn vader van de afgoden tot God te bekeren (Richt. 6:31-32; 1 Thess. 1:9). Na de vrees en de angst die hij misschien heeft gehad, moet de vreugde van Gideon groot zijn geweest, toen hij de woorden van zijn vader hoorde. Had hij verwacht dat zijn gehoorzaamheid zo'n resultaat zou hebben? In elk geval ondervond hij dat God overvloedig kan doen boven alles wat wij bidden of denken (Ef. 3:20). Laat dat voor ons een aanmoediging zijn om het hele Woord te gehoorzamen!

Wat het volk betrof: trouw gebleken in de beproeving die hij moest doorstaan, kon Gideon de leider worden van de groep van driehonderd man die Midian zou verslaan en Israël zou bevrijden. Zij zijn een beeld van een trouw overblijfsel in een tijd van verval. Dat zijn de twee bijzondere gevolgen van de gehoorzaamheid van de zoon van Joas. Als hij niet gehoorzaam was geweest, zou God via een andere weg hebben bewerkt wat Hij Zich had voorgenomen. Dat wil zeggen: vader Joas bekeerd, en Israël bevrijd. Maar Gideon zou het voorrecht verloren hebben om door God te worden gebruikt. Wat een verliezen lijden wij soms, zelfs zonder het ons bewust te zijn, door het gebrek aan *gehoorzaamheid*! Wij beroven onszelf van de zegen die daaraan gekoppeld is, en die Gideon heeft getoond in zijn huis en onder het volk van God. En dan spreken wij nog niet over het feit dat wij rekenschap zullen moeten geven aan God vanwege *alle* ongehoorzaamheid, hetzij in de tegenwoordige tijd of voor de rechterstoel van Christus (2 Kor. 5:10).

Moge God in Zijn genade in ons werken het voorbeeld van Gideon na te volgen. Zijn naam komt voor in de rij van geloofshelden in Hebréeën 11, en hij is op zijn plaats en tijd een navolger geweest van Hem Die de Overste Leidsman en Voleinder van het geloof is: de nederige Mens Christus Jezus, gehoorzaam tot de dood, ja, tot de kruisdood (Ps. 40:8; Joh. 4:34; Fil. 2:8). Als Gideon een voorbeeld voor ons is, is Christus het *volmaakte* Voorbeeld. Hij is voor niets en niemand teruggedeeind op de weg van de gehoorzaamheid. Want *'hoewel Hij Zoon was, heeft Hij de gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij geleden heeft'*. Hij heeft *'voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten, opdat u Zijn voetstappen navolgt'* (Hebr. 5:8; 1 Petr. 2:21).

Ik hoop dat het onderwijs uit Richteren 6 ons zal helpen *daders* van het Woord te zijn, en niet slechts vergeetachtige hoorders.

Bron: Le Messenger Évangélique 1969-117; Titel: Enseignements tirés de Juges 6

